

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Älberdomslemningar från Ninive, uppställda i Musée de Ninive i Paris.

Utländska journaler hafva gjort många af våra läsare bekanta med de wigtiga uppgräfningarne af ninivitiske älberdomslemningar i Khorfabad, som fransyska regeringen till förmån för hela den bildade werlden låtit anställa. Wi wilja, sedan dessa dyrbara statter lyckligen anländt till Paris, i dagens nummer föra tankarne tillbaka till desamma, i det wi i vår illustrerade tidning härmed intaga i afbildning några af dessa framställningar från den grå älberdomen, äldre än all säker historia.

Med begärlighet motsåg man i Paris ankomsten af dessa minneswärdar af det gamla asyriske rikets bildande konst; och hela werlden strömmade till Louverns salar, hwarest de äro uppställda i jordwåningen, bredwid konstsalser från Grekland, Mindre Asien och Egypten.

Det är redan bekant, huru dessa fornlemningar upptäcktes af Botta, fransk konsul i gebitet Masul wid Tigris källor, der det gamla Ninive skall hafwa stått; huru han i förening med den berömda Orientalisten och Archeologen Blandin låtit uppgräfwä desamma och att en för detta ändamål utrustad fransk korvett afgått till uppgräfwingsorten, för att mottaga och till Frankrike öfverföra de funna minnesmärkena. Innan wi skrifa till beskrifning öfwer dessa, wilja wi förutskicka några korta notiser öfwer refan dit.

Medan det för detta ändamål utrustade skepp i Aug. 1845 gjorde sig segelfärdigt, passerade Goda Hopps udden, anlöpte Bourbon, hälsade på Madagascar, inträngde genom sundet wid Ormutz i persiska wiken, genomseglade densamma ända till Eufrats utlopp, kallades till lands den rika laddningen inspejningsorten. Fragmenterna efter Ninive bleswo dragna på handfärror till Masul och derifrån förda på flottar, sammansatta af träb, af och rör och öfwerdragna med getskinn.

Anförtrodda åt arabiska skeppares omsorg, lupo de här alla färar, för hwilka afgrunder och wattenfall, likasom röfwarherder af Beduiner på flodens båda stränder utfatte dem; de anlände dock lyckligt, utan ringaste olycksfall till udden af Bagdad. Harnuel-Maschids stad hälsade ruinerna af Ninus, och sultaninnan Schehrazade skulle, om hon lefwat ännu, berättat för sin kalif Bagdads innewånarens förwåning, wid anblicken af de stora stenmassorna, som en gång småningom gestaltat sig till menfliga figurer, till gestalter med öföfoter och ormhuwuden. Från Bagdad skeppades stulpurarbetena på små barkar till Bassorah, hwarest de inwäntades af den fransyska korvetten wid Eufrats och Tigris sammanlopp. — I början af innewarande år steg Nabucodonosar, Sardanapal, ja kanske Ninus sjelf, kortligen hela asyriske monarkien i land wid Paris, och arkitekten Lafontaine, som uppfört så många palatser

efter ideer, som gifwit af lefwande potentater, skapade och i Louvern en sådan för konungarne af Ninive.

Öppnandet af dessa gallerier skall gifwa tillfälle till uppfattande af den archeologiska wigten af dessa upptäckter och afgöra den ståndpunkt, på hwilken konst och wetenskap besunno sig hos ett folk, hwilket gud förlånade så mycken kraft och storhet, tills han en gång krossade dem i sin wrede och begrof dem under askan af deras palatser, såsom warnande påminnelser om bräckligheten af all menflig magt.

Antalet af de i det nya Musée de Ninive uppställda minnesmärkena af fornasyriske konst reducerade sig betydligt i förhållande till den mängd, som förefunnits i Khorfabad, då dels transportens swårighet, dels arbetenas beskaffenhet, såsom till största delen förwittrade och bräckliga, lade öfwerwinliga hinder i wägen för öfverförandet af dem alla och nödgade till ett sorgfälligt utwal af dem, som med en waraktig matier förenade föremålets wigt, karakterens stönhet och stylens renhet.

Wi gå nu öfwer till beskrifning af dessa öfwerlemningar från den grå älberdomen.

Såsom bekant är, råfde det asyriske riket i förfall omkring 700 före Christi födelse. Denna konst tillhör alltså en period af civilisation, som utslodnat för 2500 år sedan. Asyriske riket hade således genomlupit sin bildnings-bana under den tid, då de tyfska folkten ännu slumrade i djupt barbari; den bana af bildning, söga wi, hwars beskaffenhet genom de upptäckta monumenterna ligger framför oss. Asyriens konst är derföre lika så gammal som Egyptens, men dock märkwärdigare. Den står öfwer denna, särdeles i utförandet. Swad man på de egyptiska silhuetterna beundrar i formens stönhet och karakteristiskens finhet, finner man i lika fullkomlighet i dessa utkast till asyriske skulptur; men dessa äro dock ännu renare till formen, rundare och af mer modell och förtäcka en högre konstnärlig ståndpunkt.

(Forts.)

Engelsk gudskruktan.

Den 24 Jan. detta år råfde ett engelskt fartyg, som war lastadt med spannmål, genom storm och öwäder att stöta mot en sandbank i östliga England. En stor del af lasten skulle kunnat räddas; men folket wägrade enständigt, af det skäl att det war — söndag.

Efterföljande verser, som förut varit tryckta och utdelade, och hvilka, efter vårt omdöme, äro af den stora poetiska märkvärdighet, att de böra komma till en allmännare kännedom, intagas därför här med orthografisk noggrannhet, så lydande:

MINNESORD
PÅ
KYRKOHERDEN
P. A. SJÖHOLMS
OCH DESS FRU
A. F. BILLQISTS
SONS
FREDRIK ANDREAS
GRAF,

(född den 17 Januari 1843, död den 15 Januari 1847
uti Ölmevalla Prestgård.)

Är det ej hårdt
Att se dö bort
Gång efter gång nyss knoppad hoppets blomma,
Som det mig sker
Då nu jag ser
Rum efter tvenne späda plantor tomma?

Dock, tyst mitt bröst!
Din klagoröst
Låt ej besinningslöst i knot utbryta;
Jag trott ju förr
Att hvad Gud gör
Är väl: skall nu din tro i sorg förflyta?
Är sorgen störst,
Känn's den rätt först
När den med sorgsen moders tårar gråter;
Så vet jag och
Att fadren dock
Som tagit, hvad han gaf, min sorg förlåter.

Ehvar jag går,
Ack för mig står
Den sista blick, som mötte från ditt öga,
Du mitt lifs sön,

Som härifrån
Blott längtande såg städs emot det höga.

Du mitt lifs son! —
Ja blott ett lån
Du var, mig sänd från högre regioner:
Der sjunger du
Om glädje nu
Men lemnar oss att sjunga klagotoner.

Hvad gjorde dig
Så gladelig,
Så nöjd att flyttas hän från denna jorden?
Att till hans död,
Som lifvet bjöd,
I dopet nyss du var inplantad vorden.

I jorden blott
Ett korn blir sådt
Som en gång skall stå upp med himmelsk fågring.
Der är ett hopp
Som skimrar opp
Uppå din graf med oförgänglig hägring.

Ja, — och ju mer
I den du ser
Dess mer o moder! stillas skall din smärta;
Din klagans ljud
I sorgeskrud
Vi hört, och önska frid ditt sorgsna hjerta.

Vid griften dröj,
Men blicken höj,
Vid skriftens ljus, dit FREDRIK har gått förel
På frid nu rik,
Guds englar lik,
Om frid han sjunger; det ditt hjerta rörel

Och ensam du
Ej sörjer ju,
Din maka lika sorgen med dig delar,
Gif sorgen luft
Och delen ljust
Den fröjd, som alla sår och smärtor helar.

Sjunde Audiensen.

Den Bönfallande. Excellens, Hr Minister! Blott den största nöd ger mig mod att falla Ers Excellens besvärslig. Min hustru och mina barn lida brist på det nödvändiga, och under den nu herrskande allmänna nöden vet jag ej widare, hwar jag skall taga bröd. Min enda förhoppning och tillförlit beror på Ers Excellens' kända menniskofärlighet, och såtunda vågar jag den underdåniga bön, att bli anställd wid den i kammarkollegium lediga tjänsten. Ers Excellens gör mig då till den lyckligaste af alla dödliga.

Ministern. Min ärade vän! Huru mångsaldigt så vi ej uthärda afund på vår glänsande plats i samhället; men aldrig gör man sig besvär att tänka, huru ofta vi känna oss olyckliga, huru vi ej alltid kunna följa vårt hjertas böjelse, ej alltid astorka hwarje tår. Bar försäkrad att jag af hjertat beklagar edra ogynsamma förhållanden — men jag har befallning från allerhögsta ort, att wid tillsättande af tjänster göra afseende på ungdom och att de sökande äro ogifta; — dock på mitt förord kan ni råfna, och jag vill se hwad jag kan göra för Er.

Attonde Audiansen.

Ministern. Min lära fru! Gwilleu bättre förespråkare hade wäl Er man funnat wälja? Det fröjdar mig af hjertat, att hafwa funnit lägenhet, att kunna bewisa Er mina wänliga tänkesätt, och jag förbehåller mig att sjelf få till honom öfwerbringa fullmagten, och jag skall, or. ni så tillåter, oftare göra mig den förnöjelsen att i Ewert hus finna en weberqwickelse från mödan, som min swåra ställning medför. Alltså au revoir, Madame!

En episod utur den första revolutionen.

Duportail war en af de första på revolutionsmännens lista af 1793, håltad såsom mistänkt och betraktad såsom hemfallen åt guillotinen. Han war en rik, ärlig man, af utmärkt förstånd, och hade en ung, skön och rik spanjorska till hustru — egenkaper tillräckliga, för att på denna tid göra personer mistänkta. I tid underrättad om de revolutionäres beslut, hade han flytt från sin bering till en gammal trojjenare, som bodde i en aflägen stad.

Några dagar derefter följde honom hans fru, som, långt ifrån att genom fruktan och förkräckelse låta beröfwa sig sin själsnärvaro, redan höll en wagn i beredskap, för att ögonblickligen med sin gemål och sina twenne barn sitta till Bordeaux, hwarest hennes föräldrar uppehöll sig. Hon hade med sällsynt mod gjort förberedelser för anskaffande af pass, för ordnande af husets affärer, för undanskaffande af sitt guld, silfver och andra kostbarheter, med ett ord för afresan följande dagen. Förgäfwes förskäller henne hennes man, att den närvarande stormen blott wore öfvergående och att utan twihsvel tjugens läge inem kort skulle förändra sig och antaga en för dem angenämare karakter; hans fru bad, beswor honom i hans barns namn, och det lyckades slutligen att afstingna honom löftet att afresa med henne.

Om aftenen samma dag ersor dock Duportail af folk, som behödde samma hus som han, att man wid portarne på det ugasite undersökte dem, som lemnade Paris, och att redan en mängd adliga familjer på detta sätt blifwit ertappade. Trots de båda väpen oroade honom den erhållna underrättelsen. Sela natten öfvertänkte han de faror, för hvilka på detta sätt han och hans fru komme att blottställas sig. Huru lätt skulle ej en dylik befallning om bewakning wid portarne öfvergå till alla andra städer i Frankrike, och då blefwo för honom hela resan ingenting annat än en ständigt öfwer honom swäfwande dödsdom. Han fattade derföre snabbt ett annat beslut.

På bestämd timma förfogade han sig till wagnen, i hwilken hans hustru redan wäntade honom, framställde för henne sina wigtiga grunder och bad henne afresa ensam. Han wille — sade han — genast följa henne till fots, och förklädd skulle han mycket lättare undgå faran, sedan taga posthästar och åter sammanträffa med henne i Bordeaux; ja kanske upphinna henne under wägen. Madam D. utbrister i tårar, men gifwer slutligen med sig och låter sin man tusen gånger försäkra, att han skulle taga sig till wara och följa straxt efter. Nu afreste hon.

Wid porten öppnas wagnen werkligen utan försening. Till höger och wenster står ett par wilda karlar med jakobinermösser på hufwudet.

"En fru," sade den ene.

"Swem är ni?" frågade den andre.

Madame Duportail wisar sitt pass.

"Får fara!"

Wagnen gick och den goda hustruns bröst andades åter friare. Det första öfventhyret war sålunda öfwerståndet; för sin man hopyades hon ett dylikt. Hwarje ögonblick trodde hon sig få se honom galloperande bakom wagnen. Sela hennes lyselsättning under resan blef nu att se om sina barn och att genom fönstret på wagnen söka uppsorra sin man.

I Tours inga underrättelser från hennes man, i Chateaux-ut inga! Kaufte är han redan förut! Hon gör sig derom förwiskad på wårshuset. Man har sett en så och så klädd man såra förbi. Hon stiger i wagnen.

"Till Bordeaux, till Bordeaux, utan vidare uppehåll," ropar hon till kuffen.

Hon anländer slutligen dit och ilar till sin fader, som måste hålla sig delb; med öppna armar störtar hon emot honom.

"Min make! min make!"

"Din make? olyckliga barn, wet du då ingenting om honom? Han är ju fången."

"Fången? Hwarst? När?"

"I Paris den 9:de Oktober."

Det war just den dag, på hwilken hon hade lemnat hufwudstaden. Hon sjunker nästan tillsammans, krosad af detta fruktansvärda slag; men snart hämtar hon sig åter.

"Säg mig, bästa fader, han är wäl fången, men . . . han lefwer wäl ännu?"

"Utän twihsvel, men hwarje dag falla nya offer under desia djurs händer. . . ."

"Spänn åter för, utrepade hon. Ögonblickligen afreser jag; jag måste rädda honom; jag skall rädda honom."

Hennes familj försöker att qwarhålla henne, att uppsjunta utförandet af det plötsligt fattade beslutet; hon ber först skaffa sig några underrättelser. Men den unga fru kan ej rubbas i sitt beslut. Hennes fader will nu sjelf följa med på resan; hon förkastar emellertid hans anbud, medtager endast ett rekommendationsbref ifrån honom till en insytelserik medlem af konventet, en wän till Danton, och afreser, sedan hon tagit ett hjertligt afsked af make och barn.

Åtta dagar hade redan förflutit, sedan hennes mans tillfångatagande, då hon åter ankom till Paris. Ännu hade ej namnet Duportail hysats på de förfärliga listorna, som alla dagar lästes på gatorna; ännu war ej hans procesz afgjord, efter hwad hon genom underrättelser inhämtat — alltså måste han lefwa. Men wid samma tid förnimmer hon, att afrättningarne selja fruktansvärdt snabbt på hwarandra och att mordinstrumentet knapast hinner fullgöra sitt blodiga åliggande. Utän att förlora någon tid, springer hon med sin rekommendationsstrifwelse till deputeraden.

Han var ej hemma; åtminstone påstod flickan, som öppnade, detta. Raskt beslutsam blir hon stående nere på gårdsrummet, för att invänta honom. Medan länge hade hon här stått i ett grusligt regn, som gjort henne wät ända in på kroppen och som på det affskyvärda sättet nedsmutsat hennes kläder, då dörren öppnades och en man wisade sig, med en packa papper under armen. Han var lätt klädd och sorgfälligt friserad. Nigån hade ljugit. Det var ombudet sjelf, till hvilken brefwet var adresserat.

Madam Duportail hälsade den deputerade afkningsfullt och öfverrättade honom frimwelsen. Flygtigt genomlåde hans blick handskriften; mindre flygtigt hwilade hans blick på den sköna obefanta.

"Ursäkta, madam," sade han, sedan han läst brefwet; "jag ännuvar mig just nu till cessionen och har ingen tid att förlora. Men detta bref kommer ifrån en wän, och för att efterkomma hans wilja, måste jag göra allt, som står i mina krafter."

Han inböd henne att följa sig upp på hans rum, ett gemat, som bar prägel af ett godt hus; bød henne här en stol och satte sig sjelf framför sitt med papper, journaler och brochyrer af wärlande format öfverfyllda skrivbord.

"Madame, jag tror att borgaren Danton för närvarande är på landet. Jag will skrifa ett bref till honom, som ni sjelf skall framlemna."

"Men min herre, ännu ytterligare uppstos!"

"Blott på några dar."

"Åh, min herre" — fortfor den bebröfwade damen — men suckar och klagan förstummade hennes röst.

"Kanske wänder han redan i morgon tillbaka," tröstade den deputerade, i det han proberade pennan på sin fingernagel.

Han började skrifa och Madam Duportail följde med ängslig, tårömgjuten blick pennans drag, under det hon wäldsamst quäbde i sitt bröst de suckar, som wille frambräta öfwer hennes läppar.

"Det är gjordt," utrovade den deputerade och bortkastade pennan.

"Min wän skall wara tillfreds med mig," sade han, i det han fämbade det skrifa och med artighet bygade sig för damen. "Jag är allt för lycklig att derigenom kunna wisa er en artighet, Madame."

Nu lagade hon sig i ordning att gå.

"Tror ni wäl, min herre, att borgaren Danton låter beweka sig, att hyra något medlidande för mig?"

Den deputerade betraktade henne och dröjde med svar. . .

"Jag twiflar ej, madame, sade han ändtligen med twetydigt leende, "förgåt ej att sjelf öfwerlemna brefwet."

Madam Duportail insåg, att hon ej längre kunde uppehålla Konventsmedlemmen och följde honom derföre stillatigande. På

sista siet af trapporna hälsade han åter höfligt och sade ytterligare:

"Glöm ej, madam, att egenhändig öfwerlemna brefwet till muustern."

Besört öfwer deputeradens sista sällsamma ord, som hon ner på gatan, utan att weta, hwarthän hennes steg skulle föra. Plötsligen uppsträndes hon genom det högljudda skriet af en i trasor klädd man ur hepen:

. . . äro såsom nedriga misshandare och sammanwurna genom national-domstolens dömda till döden och stola i dag försöna sin förbrutelse med lifwet.

Den arma frun kände detta rop; hon for tillsamman, fattade sig åter och kallades intill mannen, som för en slant sålde henne en tryckt sedel med de till döden dömdes namn, och under fortsättning af sin fördömda dödsång gick widare sin väg.

Med försenad blick, med slappt nedhängande armar stod hon der och wägade ej höja sin blick till det ödesbådande pappersbladet. Ändtligen bemannar hon sig. Det är en lista med namn, alfabetiskt ordnade efter rang, ålder och föregifwen förbrutelse. Hon flyger igenom bladet; — ingenting på den första sidan! Strampaktigt wänder hon det på den andra; der står ej heller namnet på hennes älskling. Hon andas lättare; i dag lefwer han, men hwem ansvarar för morgondagen?

Under hvilka qual den olyckliga frun tillbringade denna dag, kan man tänka sig. Hon använde hela sin tid på undersökningar öfwer domstolens procedur och öfwer möjligheten och medlet att besöka den fångne.

Andra dagen begaf hon sig tidigt till Danton. Det war för tidigt; borgarministern sof ännu. Med gåckeri afwisades hon af tjänarne. Hon försökte att besöka sin man; fångnektarne tillbakastötte henne med häustratt. Några timmar derefter war ministern utfaren och hela dagen förgick, utan att man kunde få se honom. Afgrundsqual! Dock, namnet Duportail har ju i dag ej syns till på listan.

Följande dagen bytte hon kläder, så godt hon kunde, för att ej igenkännas af Dantons tjänare. Samma swar, åtminstone samma resultat! ministern arbetade och wille ej bliwa störd. Hon wäntade wäl fyra timmar i en midt emot beslägen bagarebod, men förgäfwes. Slutligen blir det natt. Då fattar hon allt sitt mod och kallas ännu en gång huset. Betjenterna wilja ännu en gång tillbakawisa henne, då drar hon i förtwislan fram brefwet.

"Jag har här en skrivelse från medborgaren N. deputerad i konventet. Det är ganska angeläget och jag måste öfwerlemna det till medborgaren-ministern sjelf."

Bortlofwadt är det.

Innewånaren i den lilla staden, herren, som är engagerad wid posten, kommer till sin gubbar, rika wårds-huswården på "röda oren." Man talat om wåder och om wind, om den dyra tiden o. s. w.

"Gör — sade ändtligen gästen till wården — jag har en affär att afgöra med Er."

En affär? Godt, sätt Dig bredwid mig; wi wilja i lugn och werläggga."

"Huru står det till med edra förråder? Har ni potatis, säb och roswoor att afyttra?"

"Så mycket ni will. Jag har fått mer potåter än wanligt; den käre guben har rätt wäl wålsignat mig. Ingen sjutdem har jag förmärkt ibland dem — — Ännu will jag ej sälja något; priset måste stiga, då ingen säljer. — Äfwen med säben till det högsta! Men slutligen får man alla sina förråder på halften, när alla sälja och priserna åter falla. — Du har alltså uppdrag? Till hwad pris, om jag får fråga?"

"Ni wet dock, kära gubbar," sade den unge mannen, i det han förtroligt ryste in på den gamle karge gubben, "huru dyr tiden är och huru tiden trycker fattigt folk. Det är ett werkligt elände, då man kommer i husen; intet bröd, inga potåter, ingen wed, för att uppvärma den kalla stugan. Och desattem ingen förtjenst! Hårdror, ni wet ej, huru man swälter och fryser."

"Gud ware lof, — men hwad will det säga?"

"Ser ni," fortsatte den unga mannen, i staden finnes ett antal wålsmående män, som öfwerenskommit, att förkassa säb åt de

fattiga. För detta ändamål uppföpa de spannmål och potatis till billigare priser och hafwa i detta fall råknat äfwen på er. Jag har åtagit mig att härmed underrätta Er. Ni är rik och i goda willkor. . ."

"Ja — sade wården förlägen, ja — och hans runda ansigte blef längre och längre, ögonbrynen drogo sig kådse högre och högre, pannar inswepte sig i många weck och ögonen antogo ett besynnerligen ångsligt utseende. — Ja det är bra gjordt, ganska bra. Wet du hwad som gjordes 1842 för de fattiga under den stora hungersnöden? Ja du wet det, du wet det. — En, två, tre skäppor korn — fyra till fem skäppor potatis, utbelade till de fattiga! — Naturligtwis till torgpriset. Wet Du, huru mycket jag betalar i fattigskatt? Ja, detta är en utgift, som mitt hjersta yrkar — men denna gång är det mig omöjligt. — Jag har werkligen glömt det — det är märkwärdigt så minnet aftar, — jag har redan sålt min säb och mina potatis — bortlofwat, will jag säga — och det till den rika patron."

"Åh" swarade den unga wånnen — det är juft han, som fikat mig till Er."

"San? — Ja — håll — Med honom blef ingen ting utaf, — jag har lofwat det åt Herr N. N." —

"Men han war ju närvarande, då förtroendet gafs mig att medla hos min goda onkel."

"Nå så war det en annan" utropade wården otåligt, i det han sprang upp och i hastigheten kastade stolen öfwer ända. — Mitt löfte är uttaladt — ingen ting kan jag gifwa. Adjö, min kära gubson, adjö!"

Upplösning af Rebus N:o 8.

3 glaslet drunkna flera än i hafwet.

Nästa N:o utgives den 8:de Aug., kl. 7 i. m.

Göteborg, E. Petersens officin 1847